

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תורת השיר: תרגיל - 17549

תאריך עדכון אחרון 27-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ספרות עברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יעל דודי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yael.dodi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג 14:30-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה מבקש להקנות מושגי יסוד בעולם השירה ולהעניק כלים בסיסים לקריאה צמודה, ניתוח ופרשנות. במהלך הקורס נעסוק בהיבטים תוכניים כמו מטאפורה ואימאז' וכן בהיבטים צורניים כמו חרוז ומשקל. יחד, תוך יישום הכלים והמיומנויות נקרא בתשומת לב שירים מן השירה העברית החדשה.

מטרות הקורס:

1. להכיר מושגי יסוד תוכניים, לשוניים, פרוזודיים וצורניים של השירה.
2. לרכוש כלים להערכה ופירוש שירה, על ידי שימוש במושגי יסוד אלה.
3. לעמוד על היחס בין תוכן השיר לבין צורתו, על השפעתם ותרומתם זה לזה.
4. לעמוד על היחס בין האמצעים התוכניים והצורניים שבשיר לבין עיצוב החוויה של הדובר/ת השיר/ת וכן של הקורא/ת.
5. לפרש שיר באופן עצמאי תוך יישום המיומנויות שנלמדו בקורס.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה תלמידים יהיו מסוגלים להבין ולפרש שיר באופן עצמאי, בקריאה צמודה, תוך שימת לב למכלול האמצעים הלשוניים, הפרוזודיים והצורניים ותוך עמידה על הקשר בין אמצעים אלו לבין עיצוב החוויה של הדובר השירי ושל הסיטואציה הלירית.

דרישות נוכחות (%) :

85%

שיטת ההוראה בקורס: -קריאה משותפת בשירים.

-הקניית מושגי יסוד והדגמתם בשירים מן השירה העברית החדשה.
-תרגול קריאה צמודה, יישום מושגי יסוד, ניתוח ופרשנות.
-השתתפות והשתאות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מהי שירה?

מעמדה וייחודה של לשון השירה ביחס לסוגי תקשורת אחרים.
ההבדל בין המשורר לבין לדובר השירי.
ההבדל בין העולם השירי לבין המציאות החוץ-טקסטואלית.
לשון פיגורטיבית.

אמצעים צורניים - החזרה המילולית, הצלילית והריתמית.
ארגון ומבנה הטקסט השירי

הקשר בין תוכן לצורה פרשנות והערכה.

חומר חובה לקריאה:

- ש. זנדבק, מזשיר: מדריך לשירה, ירושלים תשס"ב.
- ל. גולדברג, חמישה פרקים ביסודות השירה, ירושלים תשכ"ו.
- ב. הרשב, "האם יש לצליל משמעות?", בתוך: 'אמנות השירה', ירושלים תש"ס, עמ' 58-82.
- ר. יאקובסון, "בלשנות ופואטיקה", בתוך: 'סמיוטיקה, בלשנות, פואטיקה: מבחר מאמרים', תל-אביב תשמ"ו, עמ' 138-166.
- י. רנן, "לשמוע את רחש הגלים: ה'הזרה' החייתית של קליטת המציאות ביצירה הספרותית", סימן קריאה (תשל"ג), עמ' 361-343.
- א. אלקד-להמן, הקסם שבקשר: אינטרטקסט, קריאה ופיתוח חשיבה, תל-אביב תשס"ו, עמ' 32-19.

חומר לקריאה נוספת:

- ר. יאקובסון, "הקוטב המטאפורי והקוטב המטונימי, שני צדדים של הלשון ושני טיפוסים של הפרעות אפאזיות", בתוך: 'סמיוטיקה, בלשנות, פואטיקה: מבחר מאמרים', תל-אביב תשמ"ו, עמ' 178-182.
- ב. הרשב, "תורת המטאפורה והעולם השירי", בתוך: 'אמנות השירה', ירושלים תש"ס, עמ' 57-9.
- ב. הרשב, "השיטות הראשיות של החרוז העברי מן הפיוט ועד ימינו", הספרות ב', 4, 1979, עמ' 1-12, 22-29.
- א.א. ריצ'ארדס, "תהליך פיוטי וניתוח ספרותי", הספרות ד' 3, יולי 1973, עמ' 474-482.
- א.ל. שטראוס, האדם והשירה, תל-אביב תשמ"ה.
- ד. פישלוב, "לא כבדו אלא כדשא", מחקרי ירושלים בספרות עברית יד (תשנ"ג), עמ' 369-392.
- ד. פישלוב, כמטר השמים: עיונים בדימוי הפואטי, ירושלים תשנ"ו.
- ח.ל. בורכס, מלאכת השיר, (תרגום: פ. חפץ י. נסלבסקי), תל-אביב תשס"ז.
- נ. זך, השירה שמעבר למילים: תיאוריה וביקורת 1954-1973, בני-ברק תשע"א.
- פ. ואלרי, שלוש מסות בפואטיקה, תל-אביב תשמ"ב.
- ר. יאקובסון, "שירת הדקדוק ודקדוק השירה", בתוך: 'סמיוטיקה, בלשנות, פואטיקה: מבחר מאמרים', תל-אביב תשמ"ו, עמ' 185-196.

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
40 %
נוכחות / השתתפות בסיוור 10 %

מידע נוסף / הערות:

מטלות להגשה במהלך הסמסטר (40% מהציון הסופי) יכללו שלושה תרגילים בהיקפים שונים:
תרגיל ראשון 15%.

תרגיל שני 5%.
תרגיל שלישי 20%.